

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Miljöprövningsdelegationen

Beslut
2020-02-19

Diarienummer
551-33489-2019
Dossienummer
1496-1194

Sida
1(17)

Haidek AB
gammalstorpssateri@telia.com

Tillstånd till djurhållning på fastigheten Gammalstorp 1:1 i Skövde kommun

Verksamhetskod enligt miljöprövningsförordningen (2013:251): 1.10-i (B)

Miljöprövningsdelegationens beslut

Tillstånd

Miljöprövningsdelegationen ger Haidek AB (556407-8607) tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken till befintlig och utökad djurhållning på fastigheten Gammalstorp 1:1 i Skövde kommun.

Tillståndet gäller för djurhållning med högst 2 400 platser för slaktsvin i befintliga stallbyggnader enligt bilagan till detta beslut.

Miljökonsekvensbeskrivningen

Miljöprövningsdelegationen godkänner miljökonsekvensbeskrivningen.

Villkor för tillståndet

Allmänt

1. Om inte annat följer av övriga villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsak i enlighet med vad sökanden har angett i ansökningshandlingarna och i övrigt åtagit sig i ärendet.
2. Verksamheten ska bedrivas så att olägenheter till följd av flugor, lukt eller annan påverkan undviks. Om olägenhet av betydelse ändå uppkommer från verksamheten ska verksamhetsutövaren vidta effektiva skyddsåtgärder så att olägenheten upphör.

Hantering av organiska gödselmedel m.m.

3. Lagring, transport och annan hantering av fodermedel och organiska gödselmedel ska ske på sådant sätt att förorening av yt- och grundvatten inte kan ske. Eventuellt läckage och spill ska omedelbart tas om hand.
4. Avloppsvatten från foderkök, tvättvatten från rengöring av stallar och maskiner samt förorenat dagvatten från utlastningsytor och andra hårdgjorda ytor vid anläggningen ska ledas till flytgödselbehållare alternativt samlas upp i annan tät behållare för omhändertagande. Det ska finnas kapacitet att lagra vattnet i minst tio månader.

Vid avspolning av maskiner med enbart vatten får detta ske på gräsbevuxen yta som saknar direkt avrinning till dräneringssystem.

5. Lagringsutrymmen för rötrest ska vara försedda med tätslutande tak eller flytande plastduk.

Lagringsutrymmen för andra flytande organiska gödselmedel, exempelvis flytgödsel, ska vara försedda med tätslutande taköverbyggnad eller flytande plastduk. Alternativt kan annan täckningsmetod med motsvarande lukt- och ammoniakreducerande effekt medges av tillsynsmyndigheten.

Spridning av organiska gödselmedel

6. Under tiden 1 augusti–31 oktober får spridning av organiska gödselmedel endast ske till etablerad vall eller inför sådd av höstoljeväxter. Nedbrukning ska ske inom sex timmar efter spridning.
7. Utöver vad som framgår av villkor 6 får under tiden 1 augusti–1 oktober spridning av organiska gödselmedel ske inför sådd av höstspannmål på lerjordar. Spridning får ske på högst 45 hektar per kalenderår. Nedbrukning ska ske inom sex timmar efter spridning.
8. Organiska gödselmedel ska, med undantag för perioden enligt villkor 6 och 7 brukas ner senast inom tolv timmar efter spridning, såvida inte spridning sker i växande gröda.
9. Spridning av organiska gödselmedel ska ske i så få och koncentrerade perioder som möjligt. Spridning under lördagar, söndagar, helgdagar eller helgdagsaftnar ska så långt möjligt undvikas. Hänsyn ska också tas till rådande och förväntade väderleksförhållanden så att minsta möjliga näringsförlust och olägenhet för närboende uppstår.
10. På skyddszoner utmed vattendrag får inte gödsling och kemisk bekämpning ske.
11. Spridning av organiska gödselmedel får inte ske närmare vattendrag eller vattenförande dike än 10 meter. Om exakt spridningsteknik (bandspridning eller myllning) används kan skyddsavståndet minskas till 6 meter. Spridning får inte ske närmare vattentäkt än 50 meter. Särskild försiktighet ska iakttas där markytan lutar mot vattendrag eller vattentäkt, liksom där åkermarken regelmässigt översvämmas vid snösmältning eller riklig nederbörd.

Kemikalier och avfall

12. Kemiska produkter (inklusive bränsle) och farligt avfall ska förvaras och i övrigt hanteras så att spill och läckage inte kan nå avlopp och så att förorening av mark, yt- och grundvatten undviks. Lagring av flytande kemiska produkter och flytande farligt avfall ska ske på tät invallad yta eller med motsvarande typ av säkerhetssystem för uppsamling av vätska. Absorptionsmedel ska finnas lätt tillgängligt.

Uppsamlingsvolymen ska motsvara minst den största enskilda behållarens volym plus 10 % av volymen av övriga behållare inom samma invallning.

Behållare ska skyddas mot påkörning och vid förvaring utomhus ska invallningen vara skyddad mot nederbörd.

13. Döda djur ska snarast transporteras till godkänd destruktionsanläggning. I väntan på transport ska djuren förvaras på ett betryggande sätt ur smittspridnings- och luktsynpunkt.

Buller

14. Buller från verksamheten inklusive transporter inom gårdscentrum får inte överskrida högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än

helgfri måndag–fredag	kl. 07.00–18.00	50 dB(A)
natttid	kl. 22.00–07.00	40 dB(A)
övrig tid		45 dB(A)

Begränsningsvärden enligt första stycket ska kontrolleras genom mätningar vid bullerkällorna (närfältsmätning) och beräkningar eller genom mätningar vid berörda bostäder (immissionsmätning). Kontroll ska ske så snart det har skett förändringar i verksamheten som kan medföra mer än obetydligt ökade bullernivåer och när tillsynsmyndigheten i övrigt anser att kontroll är befogad.

Kontrollprogram

15. Ett aktuellt kontrollprogram ska finnas för verksamheten och följas. Av kontrollprogrammet ska minst framgå mät- och beräkningsmetod, mät-/beräkningsfrekvens och utvärderingsmetod för

- kontroll av påverkan på vattenrecipienter,
- uppföljning av grundvattennivåer
- fullständig markkartering med avseende på fosfor, kalium och pH,
- växnäringsbalans med avseende på kväve och fosfor,
- analys av organiska gödselmedel med avseende på torrsustanshalt, totalkväve, ammoniumkväve och fosfor.

Förslag till kontrollprogram ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast sex månader efter att tillståndet har tagits i anspråk eller det senare datum som tillsynsmyndigheten bestämmer.

16. Spridning av organiska gödselmedel ska ske enligt en årligen upprättad gödslingsplan grundad på aktuell gröda, markkartering och gödselns växnäringsinnehåll.

Nedläggning av verksamheten

17. Innan hela verksamheten läggs ner ska verksamhetsutövaren i god tid ge in en avvecklingsplan till tillsynsmyndigheten. Om bara en del av verksamheten ska läggas ner räcker det med att verksamhetsutövaren i god tid anmäler det till tillsynsmyndigheten. Efter en anmälan får tillsynsmyndigheten besluta att en avvecklingsplan ska ges in, om det finns behov av det.

När tillståndet får tas i anspråk

Tillståndet får tas i anspråk när beslutet har fått laga kraft.

Tillsynsmyndigheten ska meddelas när tillståndet tas i anspråk.

När verksamheten ska ha satts igång (igångsättningstid)

Den utökade verksamheten enligt tillståndet ska ha satts igång senast tre år efter att detta beslut har fått laga kraft. Annars förfaller tillståndet i den delen.

Tillsynsmyndigheten ska meddelas när det utökade verksamheten sätts igång.

Delgivning sker genom kungörelse

Miljöprövningsdelegationen beslutar, med stöd av 47 och 49 §§ delgivningslagen (2010:1932), att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelse. Kungörelsen införs inom tio dagar i Post- och Inrikes Tidningar samt i ortstidningarna Skaraborgs Allehanda och Skaraborgsbygden.

Beslutet hålls tillgängligt hos Länsstyrelsen och hos kommunkansliet i Skövde kommun. Länsstyrelsens e-postadress är vastragotaland@lansstyrelsen.se.

Redogörelse för ärendet

Bakgrunden till ansökan

Haidek AB (sökanden) ansöker om tillstånd till utökad slaktsvinsproduktion. Efterfrågan av svenskt kött ökar och mer produktion i denna del av landet behövs för att möta behovet. Utökningen sker genom att renovera ett befintligt stall som är föråldrat och utslitet. I dagsläget används inte detta stall. Den planerade produktionen är också betydelsefull för företagets långsiktiga lönsamhet och utveckling. Utökningen bidrar till mer sysselsättning och gynnar andra företag i bygden.

Tidigare tillstånd till verksamheten

Verksamheten på platsen har inte tidigare tillståndsprövats enligt miljöbalken eller miljöskyddslagen (1969:387).

Miljönämnden östra Skaraborg förelade den 18 november 2009 (dnr 2009-3528) om försiktighetsmått för den anmälda slaktsvinsproduktion.

Sökandens samråd med myndigheter och enskilda

Samråd om verksamhetens inverkan på omgivningen har skett enligt 6 kap. miljöbalken i dess lydelse före den 1 januari 2018. Verksamheten ska antas medföra betydande miljöpåverkan enligt 3 § förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar.

Hur ansökan har handlagts

Ansökan med miljökonsekvensbeskrivning kom in till Miljöprövningsdelegationen den 2 september 2019. Ansökan har kungjorts i ortstidningarna och remitterats till Länsstyrelsen och Miljönämnden östra Skaraborg (tillsynsmyndighet).

Yttranden har kommit in från remissinstanserna. Sökanden har fått tillfälle att bemöta yttrandena.

Hur verksamheten klassificeras

Verksamheten klassificeras enligt miljöprövningsförordningen (2013:251) med verksamhetskod

- 1.10-i (B) Anläggning för djurhållning med mer än 2 000 platser för växande grisar som är tyngre än 30 kilogram och avsedda för produktion.

Verksamheten omfattas av industriutsläppsförordningen (2013:250) och därmed av industriutsläppsdirektivet (2010/75/EU) och har följande kod i direktivet.

- 6.6 b intensiv uppfödning av svin med mer än 2 000 platser för slaktsvin avsedda för produktion (> 30 kg).

Vad ansökan avser

Sökanden ansöker om tillstånd för att på fastigheten Gammalstorp 1:1 i Skövde kommun bedriva djurproduktion omfattande 2 400 platser för slaktsvin. För att genomföra utökningen kommer ett gammalt stall som i dagsläget inte används renoveras och tas i drift igen.

Sökanden yrkar att på brukad mark få sprida gödsel inför höstsådd av spannmål på 45 hektar per år under perioden 1 augusti–1 oktober, utöver gödsling inför sådd av höstoljeväxter eller höstspridning på vall.

De åtaganden som sökanden har gjort

Sökanden åtar sig att bevuxna skyddszoner, minst 6 meter breda, ska anläggas på åkermark utmed vattendrag och öppna och vattenförande diken. Skyddszonerna ska vara permanent gräsbevuxna och får brytas för ny insådd högst en gång vart femte år.

Gödselspridningen inför höstsådd av spannmål kommer att anpassas med gödselgivor som ger högst 40 kg växttillgängligt kväve per hektar.

Arealen på fastigheten Knistad 2:4 i Skövde kommun kommer inte användas för spridning av stallgödsel.

Sökandens förslag till slutliga villkor för verksamheten

Sökanden har slutligen lämnat följande förslag till villkor.

1. Under tiden 1 augusti–31 oktober får spridning av flytgödsel endast ske till etablerad vall eller inför sådd av höstoljeväxter. Nedbrukning av gödsel ska ske inom 6 timmar
2. Utöver vad som framgår av villkor 1, får under tiden 1 augusti–1 oktober spridning av flytgödsel ske inför sådd av höstsådd spannmål på lerjordar. Denna spridning får ske på högst 45 hektar per kalenderår med nedbrukning av gödsel inom 6 timmar.
3. Spridning av flytgödsel under lördagar, söndagar, helgdagar eller helgdagsaftnar bör undvikas.
4. Stallgödsel ska nedbrukas senast inom 12 timmar. Nedbrukning behöver inte ske vid spridning i växande gröda.
5. Spridning av stallgödsel får inte ske närmare vattendrag eller vattenförande dike än 6 meter. Om annan teknik än exakt spridning används ska skyddsavståndet öka till 10 meter. Särskild försiktighet ska iaktas där markytan lutar mot vattendraget.
6. Buller från verksamheten får inte överskrida högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än:

helgfri måndag till fredag	kl. 07.00–18.00	50 dB(A)
nattetid	kl. 22.00–07.00	40 dB(A)
övrig tid		45 dB(A)

De angivna värdena ovan ska kontrolleras genom mätning vid bullerkällorna (närfältsmätning) och beräkningar eller genom mätning vid berörda bostäder (immissionsmätning). Kontroll ska ske när tillsynsmyndigheten anser att kontroll är befogad. Momentana ljud nattetid (kl. 22.00-07.00) får utomhus vid bostäder högst uppgå till 55 dB(A).

7. Kemiska produkter och farligt avfall ska hanteras så att spill och läckage förhindras. Förvaring av kemiska produkter och farligt avfall ska ske på ogenomsläpplig yta som är försedd med invallning eller annan konstruktion till skydd mot utsläpp samt i övrigt utformad så att nederbörd inte samlas. Vid lagring i tankar eller behållare ska uppsamlingsvolymen inom respektive invallning minst motsvara den största behållarens volym plus 10 procent av övriga behållares volym. Tankar och cisterner ska vara försedda med skydd mot överfyllnad. Absorptionsmedel ska finnas lättillgängligt vid förvaringsplatsen.
8. Döda djur i väntan på borttransport ska förvaras på ett betryggande sätt ur smittspridnings- och luktsynpunkt
9. Ett aktuellt kontrollprogram ska finnas för verksamheten och följas. Programmet ska omfatta bland annat påverkan på vattenrecipienten samt ange hur verksamheten kontrolleras med avseende på mätmetod, mätfrekvens och utvärderingsmetod. Förslag till kontrollprogram ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast sex månader efter att detta tillstånd har tagits i anspråk.

Sökandens beskrivning av verksamheten

Befintlig verksamhet

I dag bedrivs en konventionell slaktsvinsproduktion i tre stall med totalt 1 998 platser för slaktsvin, vilket ger en årlig uppfödning av cirka 6 500 slaktsvin.

Gödselhanteringen utgörs av flytgödsel som samlas upp från stallarna till pumpbrunnar och sedan pumpas till flytgödselbrunnar med stabila svämtäcken. Det finns även tre satellitbrunnar, varav två har fasta tak, där i huvudsak rötrest från Skövde Biogas AB lagras. Totala lagringskapaciteten uppgår till 10 310 m³.

Sökandens växtodling omfattar cirka 430 hektar med bra storlek och arrondering på fälten. Fastigheten omfattar även cirka 210 hektar skog som brukas av sökanden. Odlingens ungefärliga fördelning ett medelår är 10–15 % höstraps, 50–60 % höstvetete och höstkorn, 20–30 % vårsäd samt 10–15 % åkerböna.

Där åker gränsar mot vattendrag finns permanent bevuxna skyddszoner. Några små skiften med sämre arrondering är gräsbevuxen träda. Av den odlade marken är 18 hektar arrende vid Knistad. Där sprids inga organiska gödselmedel.

Foderråvarorna som används i dag är spannmål och åkerböna från egen odling, fodermjök eller vassle (biprodukter) samt inköpt koncentrat. De blandas till optimerade foderstater och fasutfodringar som är anpassade till grisarnas storlek.

Allt vatten till djurproduktionen och befintliga bostäder på gården tillförs via en egen befintlig djupborrad brunn där kapaciteten är 48 m³ per dygn. Vattenförbrukningen i dagsläget beräknas till cirka 11 m³ per dygn för djurproduktionen.

Kemikalier hanteras i liten omfattning inom djurhållningen och utgörs då främst av mediciner, desinficeringsmedel och vid behov råttgift. Dessa förvaras inlåsta inomhus.

Sökanden använder bekämpningsmedel inom lantbruket. Dessa förvaras inlåsta i en speciell sprutbod utan avlopp. Fyllning av preparat i sprutan sker antingen på en platta med uppsamling till brunn eller ute i fält.

Elförbrukningen är i dagsläget cirka 215 MWh per år och dieselförbrukningen uppgår till cirka 50 m³ per år. Det finns två cisterner på 9 m³ respektive 5 m³. Båda cisternerna är invallade och besiktigade.

För torkning av spannmål och uppvärmning av bostäder med mera används en halmpanna på 460 kW.

Den största avfallsposten i verksamheten är kadaver. Mängden beräknas till cirka 1,4 % av mängden djur (cirka 100 djur per år). Dessa kadaver förvaras i slutna container i väntan på borttransport till godkänd destruktionsanläggning. Övrigt avfall utgörs av utbytta lysrör, medicinflaskor, oljor, kanyler med mera.

Lukt- och ammoniakutsläpp är förknippade med djurhållningen. Utsläppen från befintligt stall beräknas till 1,95 kg ammoniak per plats och år, vilket med marginal är lägre än gränsvärdet 2,6 kg ammoniak per plats och år som anges i BAT-slutsatserna.

Spillvatten i form av tvättvatten från stallar och foderkök samlas upp i gödselbehållaren. Sanitärt vatten från personalutrymme samlas upp i en tank och hämtas av godkänt slamsugningsföretag.

Dagvatten från takytor avleds via dräneringssystem i åkermarken till befintliga stamledningarna och vidare till Ösan.

Transporter till och från verksamheten sker via egen framfartsväg till och från länsväg 194, på vilken majoriteten av transporter sker vidare.

Ansökt verksamhet

På gården planeras en utökad djurhållning med 400 platser till totalt 2 400 platser för slaktsvin. Utökningen sker genom att ett äldre stall (nr 9 enligt bilagan till detta beslut) som i dagsläget inte används renoveras och tas i drift. Efter att detta stall är i produktion kommer antalet levererade slaktsvin att bli cirka 7 800 per år.

De nya platsernas inhysningssystem bygger på samma uppfödningssystem som tidigare med flytgödsel och frånluftsventilation på taket.

Mängden flytgödsel från den planerade verksamheten skulle schablonmässigt uppgå till 5 443 m³ per år vid tio månaders lagring, vid beräkning enligt Jordbruksverkets rapport 2001:13 och justerat efter egna vikter och uppfödningstid. Precis som i de befintliga stallen kommer gödseln från det nyrenoverade stallet att lagras i egna gödselbrunnar och spridas på den egna arealen. Både gödsellagringen och spridningsarealer är mer än tillräckligt för utökningen.

Kapacitetsmässigt ska den bergborrade brunnen klara att leverera vatten med marginal även till den planerade verksamheten. Vattenförbrukningen (maxuttag) beräknas stiga för den planerade verksamheten till cirka 13,3 m³ per dygn för djurproduktionen.

Elförbrukningen kommer öka till cirka 240 MWh per år och dieselförbrukningen beräknas i sin tur öka till cirka 51 m³ per år.

Mängden kadaver beräknas öka i förhållande till mängden djur.

Lukt- och ammoniakutsläpp från avdelningen beräknas vara desamma som i nuvarande verksamhet, vilket med marginal är lägre än gränsvärdet som anges i BAT-slutsatserna. I verksamheten uppstår även utsläpp under lagring av gödseln. Ingen utökning av gödsellagringsvolymen kommer att ske inom verksamheten då det redan finns kapacitet för kommande gödsel.

Transporterna till och från gården kommer minska då mer foder kommer användas internt. Däremot kommer de interna transporterna av gödsel öka men blir inte omfattande, då det är en liten utökning av verksamheten i förhållande till nuvarande verksamhet.

Statusrapport

Då det av utredningen framgår att de potentiellt miljöfarliga ämnena som används i verksamheten hanteras i så liten mängd eller på ett sådant sätt att en spridning till mark och vatten i området kan uteslutas, bedöms en vidare kartläggning av ämnens farlighet inte behövas. Vad gäller ammoniak förekommer det aldrig i koncentrerad form utan späds ut i luft redan vid avgång från gödsel och djur för vidare spädning i ventilation och omgivande luft. Sökanden beslutar med ledning av ovanstående utredning att en statusrapport inte behöver upprättas för området.

Miljökonsekvensbeskrivningens innehåll

Lokalisering

Gammalstorp ligger i ett utpräglat jordbruksområde inom nitratkänsligt område. Närmaste mindre tätort är Igelstorp cirka 2,5 km norrut från brukningscentrum,

med cirka 650 invånare. Närmaste större tätort är Skövde cirka 8 km väster om verksamheten

Inom ett avstånd på drygt 500 meter i sydlig riktning från brukningscentrum finns tre andra fastigheter med bostäder.

Inga nya byggnader kommer uppföras utan det är ett befintligt stall, som är taget ur drift i dagsläget, som kommer renoveras och användas när tillståndet har fått laga kraft.

Nollalternativ

Alternativet att inte utöka innebär negativa konsekvenser för sökandens långsiktiga lönsamhet och fortlevnad. Det är av vikt att produktionen kan utvecklas och utökas. Gården är belägen i en utpräglad jordbruksbygd men där den totala djurproduktionen tyvärr har minskat under de senaste decennierna.

Därför är det både miljömässigt och samhällsekonomiskt bra att en modern djurproduktion kan utvecklas och bedrivas i denna del av Sverige. Det gör att lokalt odlade grödor och biprodukter från livsmedelsindustrier kan användas i ett kretslopp i området och att växtnäring från stallgödsel ersätter handelsgödsel. Smågrisarna som köps in finns hos andra lantbruksföretag i Västsverige och flera slakterier som vill köpa grisar har verksamhet i området. Produktionen ger också värdefulla arbetstillfällen åt företagets ägare och för anställd arbetskraft. Utökningen på Gammalstorp ger också mer underlag för utveckling och arbete i de företag som anlitas och behövs för kringsservice.

Miljökonsekvenser

För att minimera miljöpåverkan och negativa effekter på människors hälsa kommer det användas teknik och försiktighetsåtgärder för att minska lukt, buller, transporter, förluster av växtnäring, samt åtgång av vatten och energi. Hänsyn kommer också tas för att undvika påverkan på vattendrag och kultur- och naturmiljö.

Vid hantering av stallgödsel finns det alltid risk för förluster av näringsämnen och luktolägenheter i närområdet. Störst risk för störningar uppstår i samband med flytt och transport av gödseln. Riskerna begränsas genom att gödseln kommer transporteras med rena och ändamålsenliga fordon.

Den renoverade avdelningen kommer förses med utrustning som är beprövad och ger grisarna förutsättningar för en bra närmiljö. Tillsammans med en god djurhälsa och skötsel ökar det djurens möjlighet att omvandla fodret effektivt. Lagringskapaciteten kommer att vara god och gödselbehållare kommer bottenfyllas och ha stabila svämtäckten och några av brunnarna har redan fasta tak.

Med fler grisar kommer transporter att öka i begränsad omfattning vad gäller interna transporter med främst gödseltransporter, men detta är under ett fåtal dagar per år och körningarna är mestadels på egna vägar där inga grannar passeras. Gården har ovanligt bra förhållanden tack vare stora fält med bra arrondering, bra markvägar och strategiskt placerade satellitbrunnar. Externa transporter till och från gården beräknas totalt att minska med cirka 5 % då mindre volymer spannmål kommer säljas. De externa transportererna sker också utan att passera grannar.

Flera åtgärder kommer vidtas för att effektivisera energianvändningen. För värmeproduktion finns en bibränsleanläggning med 460 kW effekt. Den värmer spannmålstork och lokaler. Denna användning av bibränsle sparar årligen motsvarande 50 m³ eldningsolja och reducerar klimatpåverkan med 140 ton CO₂-ekvivalenter per år.

Buller, lukt och damm kommer inte att påverka omgivningen nämnvärt.

I avrinningsområdet där verksamheten bedrivs finns vattendraget Ösan (WA45059990). Den ekologiska statusen för näringsämnen klassad som god. Detsamma gäller den kemiska statusen för parametern bekämpningsmedel. Sökandens bedömning är att verksamheten kommer bedrivas med minimal påverkan tack vare insatser i produktionen för att minimera utlakning, god hantering av kemikalier och spridning av gödsel med skyddszoner och anpassade gödselgivor samt en fungerande egenkontroll för verksamheten.

Yttranden i sammanfattning

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen tillstyrker att tillstånd ges för fortsatt och utökad slaktsvinsproduktion med totalt 2 400 platser i befintliga stallbyggnader. Länsstyrelsen tillstyrker också sökandens förslag på villkor men förutsätter att Miljöprövningsdelegationen tar hänsyn till den exakta utformningen utifrån vad som är vanligt för branschen. Länsstyrelsen anser därutöver att följande specifika villkor bör meddelas.

- Lagringsutrymmen för organiska gödselmedel ska vara försedda med tätslutande tak eller flytande plastduk. Alternativt kan annan täckningsmetod med motsvarande lukt- och ammoniakreducerande effekt godkännas av tillsynsmyndigheten.

Det finns beslutade slutsatser om bästa tillgängliga teknik. Länsstyrelsen bedömer att sökanden uppfyller dessa. Den motivering som sökanden har gett till varför en statusrapport inte behöver upprättas är tillräcklig.

Miljönämnden östra Skaraborg

Miljönämnden tillstyrker att tillstånd ges för utökad slaktsvinsproduktion.

Sökandens förslag till villkor 1, 2 och 4 kan strykas. Lagstiftningen som finns inom området med gällande växtnäringsföreskrifter och beslutade BAT-slutsatser är tillräcklig för att minska riskerna med växtnäringsläckage.

Sökandens bemötande av yttrandena

Sökanden gör många insatser för att minska växtnäringsförluster och anser att miljönämndens synpunkt känns relevant. I andra hand står sökanden fast vid förslag till villkor som lämnats in i ansökan.

I övrigt har sökanden inga synpunkter på Länsstyrelsens och miljönämndens yttrande.

Motiveringen till Miljöprövningsdelegationens beslut

Kan miljökonsekvensbeskrivningen godkännas?

Sökanden har tagit fram en miljökonsekvensbeskrivning efter ett samråd som gjordes före den 1 januari 2018, det vill säga enligt 6 kap. miljöbalken i dess lydelse före den 1 januari 2018 och förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar. Dessa äldre föreskrifter gäller dock fortfarande i fråga om det genomförda samrådet, som därför inte behöver göras om (se punkt 4 i övergångsbestämmelserna till lagen [2017:955] om ändring i miljöbalken och punkt 2 c i övergångsbestämmelserna till miljöbedömningsförordningen [2017:966]).

Miljöprövningsdelegationen finner att miljökonsekvensbeskrivningen har den omfattning och detaljeringsgrad som krävs för att den ska kunna ligga till grund för den fortsatta miljöbedömningen. Därmed kan miljökonsekvensbeskrivningen godkännas enligt 6 kap. 42 § miljöbalken.

Är statusrapporten tillräcklig?

Den verksamhet som ansökan omfattar är en industriutsläppsverksamhet och då ska ansökan innehålla en statusrapport som beskriver nuläget i mark och grundvatten. Enligt 1 kap. 23 § industriutsläppsförordningen (2013:250) krävs dock inte en statusrapport om risken är liten för att verksamheten medför föroreningskada inom det område där verksamheten bedrivs eller avses att bedrivs.

Miljöprövningsdelegationen bedömer att risken är liten för att den verksamhet som ansökan omfattar medför föroreningskada. Därför krävs ingen statusrapport i detta fall.

Är verksamheten tillåtlig?

Sökanden avser att utöka sin verksamhet genom renovering av ett befintligt stall i nära anslutning till befintlig djurhållning på gården. Av ansökan framgår att det inom en radie av cirka 500 meter från gårdscentrum enbart finns några enstaka bostäder. Inga synpunkter har framkommit som ifrågasatt lokaliseringen enligt huvudalternativet.

Verksamheten strider inte mot gällande detaljplan. Den är även förenlig med kommunens översiktsplan. Det finns ingen risk för påtaglig skada på något riksintresse för naturvård eller annat ändamål. Det finns inga Natura 2000-områden eller andra skyddade markområden som påverkas av verksamheten.

All hantering av gödsel och foderrester sker i ett slutet system och pumpas till flytgödselbrunnarna. Gödsel sprids sedan av sökanden i egen regi. Verksamheten omfattar egen växtodling som skulle kunna medföra läckage av näringsämnen till vattenrecipienten men genom skydds zoner mot vattendrag och bra teknik och anpassade gödselgivor minimeras dessa risker. Verksamheten kommer således inte försvåra möjligheterna att uppfylla miljökvalitetsnormen för vattenförekomsten Ösan.

Mot bakgrund av ovanstående kan tillstånd ges för verksamheten.

Är verksamheten förenlig med lagstiftning som gäller parallellt?

I februari 2017 offentliggjordes BAT-slutsatser (slutsatser om bästa tillgängliga teknik) för intensiv uppfödning av fjäderfä och gris i EU-kommissionens genomförandebeslut (EU) 2017/302. Det finns därmed en BAT-slutsats med begränsningsvärde, så kallad BAT-AEL, för ammoniakutsläpp från stallar som för växande grisar ska kunna innehållas i intervallet 0,1–2,6 kg ammoniak per djurplats och år. Intervallets nedre gräns är kopplad till användning av ett luftreningsystem, vilket i det här fallet inte bedöms som skäligt att kräva för verksamheten. Däremot ska den övre gränsen, 2,6 kg, klaras.

Av ansökningshandlingarna framgår att ammoniakutsläppen från de befintliga och tillkommande stallen beräknas uppgå till 1,95 kg per djurplats och år. Detta betyder att BAT-AEL förväntas klaras i den utökade verksamheten. Efterlevnad av BAT-slutsatserna ska redovisas årligen i samband med miljörapporten och Miljöprövningsdelegationen anser inte att det finns skäl till någon ytterligare reglering av ammoniakutsläppet än vad som redan framgår av BAT-slutsatserna.

Vilken omfattning ska tillståndet ha?

Sökanden har yrkat på en djurhållning på 2 400 platser för slaktsvin men det faktiska antalet platser som inryms i den sökta verksamheten är 2 398, vilket även är det antal som beräkningar och beskrivningar i ansökan utgår från. Då skillnaden är försumbar kan det godtas att tillståndet gäller för högst 2 400 platser.

Vilka villkor behövs för tillståndet?

Med anledning av sökandens åtaganden, förslag på villkor och remissinstansernas synpunkter gör Miljöprövningsdelegationen följande överväganden när det gäller villkor för verksamheten. De villkor som är av karaktären standardvillkor och överensstämmer med vad som är brukligt vid den här typen av verksamhet med liknande storlek och omgivning motiveras inte närmare.

Sökanden har åtagit sig att anlägga skyddszoner längs vattendrag och öppna vattenförande diken, varför Miljöprövningsdelegationen bedömer att inget särskilt villkor behövs för just detta.

Åtgärder vid olägenheter (villkor 2)

Generellt finns risk för olägenheter från flugor och lukt vid den nu aktuella typen av djurhållning. Det kan inte uteslutas att även andra olägenheter kan uppstå, exempelvis damm, vibrationer och buller från transporter, fläktar, maskiner och annat.

Hantering av organiska gödselmedel

Villkor 3

Vid hantering av fodermedel och organiska gödselmedel är det viktigt att minimera risken för läckage eller spill. Detta gäller för hela kedjan från och till verksamheten. Skulle läckage eller spill ändå uppkomma ska det omedelbart tas om hand.

Villkor 4

Avloppsvatten som uppkommer vid hantering i och rengöring av foder- och gödselutrymmen innehåller näringsämnen. Det behöver därför hanteras så att läckage och spill inte sprids till omgivningen och inte direkt belastar vattenrecipienter.

När det gäller rengöring av maskiner medger villkoret olika hantering av det vatten som uppkommer beroende på vilken typ av rengöring av maskinparken det är fråga om. Huvudspåret är att all rengöring ska ske på en tät platta med avlopp till flytgödselbehållaren eller motsvarande. Syftet är att förhindra att tvättkemikalier eller oljeföreningar förorenar mark eller vatten. För det fall enklare avspolning av maskiner behöver ske och man inte använder några kemikalier medger villkoret att det får ske på en gräsbevuxen yta där det inte finns dräneringssystem i närheten.

Villkor 5

Genom att hålla lagringsbehållarna täckta minskar utsläppen av ammoniak från gödseln. Därför är det skäligt att föreskriva villkor om krav på täckning av lagringsbehållare som innehåller organiska gödselmedel för att begränsa utsläppen av ammoniak till luften.

När det gäller rötrest är endast tak eller flytande plastduk tillåten som täckning. När det gäller flytgödsel kan tillsynsmyndigheten även godkänna svämtäcke eller motsvarande organiska material som alternativ till tak eller flytande plastduk. Dock ska alltid ett heltäckande och stabilt täckningsalternativ användas med motsvarande lukt- och ammoniakreducerande effekt som ett tätslutande tak.

Spridning av organiska gödselmedel (villkor 6–11)

Vid spridning av organiska gödselmedel på hösten ökar risken för växtnäringsläckage. Ett sätt att minska den risken är att sprida gödseln till sådana grödor som är bra på att ta upp växtnäring på hösten. Sådana exempel på grödor är vallgröda och oljeväxter. Nedbrukning av organiska gödselmedel efter spridning på marken är en effektiv metod för att minska såväl ammoniakavgång som luktstörningar. Dessutom ökas växtnäringsutnyttjandet. Ju snabbare nedbrukningen sker, desto bättre effekt. Sprids organiska gödselmedel på lerjordar och i begränsad mängd och areal samt då nedbrukning sker inom sex timmar, kan man även tillåta att spridning föregår sådd av höstspannmål.

Viss reglering av gödselspridning finns i Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring, men föreskrifterna är inte så detaljerade varför det är rimligt att föreskriva preciserade villkor om gödselspridningen utifrån de allmänna hänsynsreglerna och sökandens villkorsförslag.

Kontrollprogram (villkor 15)

Kapaciteten i befintlig brunn för uttag av vatten bedöms vara tillräcklig men för att säkerställa att vattennivåerna i området inte försämras framöver är det rimligt att kontroll av grundvatten sker inom ramen för kontrollprogrammet.

Gödslingsplan (villkor 16)

Av 20 § Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring, och bilaga 6 till föreskrifterna, framgår hur gödslingsbehovet i känsliga områden, till vilka Skövde kommun hör,

ska anpassas till enskilda grödors kvävebehov utifrån förväntade skördenivåer, stallgödselns långtidseffekter, förfruktsvärden med mera. Beräkningarna ska dokumenteras genom en växtodlingsplan eller motsvarande. I de allmänna råden till 2 kap. 3 § miljöbalken i anslutning till 8 § SJVFS 2004:62 framhålls krav på dokumentation om gödslingsbehov med såväl grödans kvävebehov som markkarteringsresultat för fosfor och kalium samt gödselns växtnäringsinnehåll. Villkoret visar därmed på att även dessa parametrar ska utgöra underlag vid framtagande av verksamhetens årliga gödslings-/växtodlingsplan, för att medverka till ett högt växtnäringsutnyttjande och ett minimerat växtnäringsläckage.

Nedläggning av verksamheten (villkor 17)

Även om risken för förorening av marken bedöms som liten, bör verksamhetsutövaren ge in en anmälan eller avvecklingsplan tillsynsmyndigheten om och när djurhållningen upphör.

När ska verksamheten ha satts igång?

Som framgår har sökanden för avsikt att starta den utökade verksamheten så snart som möjligt och uppger att man har långt framskridna planer i det avseendet. Oaktat det bör det beaktas att om förutsättningarna för den aktuella verksamheten trots allt skulle ändras, kan den utökade verksamheten komma att senareläggas. För att säkerställa att anläggningar och andra anordningar som uppförs med stöd av tillståndet motsvarar bästa möjliga teknik då de uppförs och att föreskrivna villkor är ändamålsenliga, anser Miljöprövningsdelegationen att det ska bestämmas en tidpunkt när den utökade verksamheten enligt tillståndet senast ska ha satts igång.

Miljöprövningsdelegationen anser att den utökade verksamheten ska ha satts igång senast tre år efter att detta beslut har fått laga kraft. Annars förfaller tillståndet i den delen.

Övriga överväganden

Krav på minsta lagringsutrymme för gödselproduktionen i jordbruksföretag, regleras i förordningen (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket och bedöms utgöra tillräckliga krav. Inget särskilt villkor fastställs därför om minsta lagringsutrymme. Ansvaret för att ha tillräckligt lagringsutrymme, för närvarande minst motsvarande tio månaders gödselproduktion, ligger på verksamhetsutövaren.

Enligt Miljöprövningsdelegationens uppfattning omfattas den vattenverksamhet som förekommer (bortledande av grundvatten för djurproduktion och tvätt av stallar med mera) inte av tillstånds- eller anmälningsplikt enligt 11 kap. miljöbalken. Det bör dock observeras att bortlett grundvatten inte utan vidare får användas för annan verksamhet, exempelvis bevattning av grödor, då undantagen för tillstånds- eller anmälningsplikt enligt 11 kap. i så fall inte är tillämpliga.

Sammanfattande bedömning

Förutsatt att de föreskrivna villkoren iaktas anser Miljöprövningsdelegationen sammanfattningsvis att verksamheten går att förena med målen för miljöbalken, de allmänna hänsynsreglerna och en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna. Därför ska tillstånd ges till verksamheten.

Information

Varje år ska verksamhetsutövaren senast den 31 mars lämna en miljörapport till tillsynsmyndigheten. Miljörapporten ska lämnas elektroniskt via Svenska miljörapporteringsportalen, <https://smp.lansstyrelsen.se> (se 26 kap. 20 § miljöbalken och Naturvårdsverkets föreskrifter [NFS 2016:8] om miljörapport).

Den som har tillstånd ska betala en årlig provnings- och tillsynsavgift. Avgiften ska betalas från och med det kalenderår som följer efter det att tillståndet gavs. Avgiften ska betalas efter beslut av Länsstyrelsen (se 2 kap. förordningen [1998:940] om avgifter för provning och tillsyn enligt miljöbalken). Länsstyrelsen fakturerar avgiften. Om kommunens miljönämnd är tillsynsmyndighet tillkommer även en avgift enligt den kommunala tillsynstaxan.

Om verksamheten ska ändras kan det krävas ett helt nytt tillstånd, ändringstillstånd eller anmälan till tillsynsmyndigheten (se 1 kap. 4 och 11 §§ miljöprovningförfordningen [2013:251]).

Om verksamheten överlåts till någon annan fysisk eller juridisk person ska den nya verksamhetsutövaren snarast möjligt upplysa tillsynsmyndigheten om det (se 32 § förordningen [1998:899] om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd). Om det behövs en säkerhet för att tillståndet ska vara giltigt, måste den nya verksamhetsutövaren ställa en egen säkerhet som Miljöprovningdelegationen ska godkänna.

Detta tillstånd innebär inte att verksamhetsutövaren slipper krav som följer av andra bestämmelser, exempelvis enligt 11 kap. miljöbalken om vattenverksamhet, kulturmiljölagen (1988:950), väglagen (1971:948) eller plan- och bygglagen (2010:900). Det kan handla om att det också är nödvändigt med tillstånd till eller anmälan av vattenverksamhet, tillstånd för ingrepp i fornlämning, anslutning av enskild väg till allmän väg eller bygglov. Exempel på andra förordningar och föreskrifter som gäller vid sidan av detta tillstånd är

- förordningen (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket
- Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring
- Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2006:84) om befattning med animaliska biprodukter och införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur
- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 av den 21 oktober 2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr 1774/2002 (förordning om animaliska biprodukter)
- djurskyddslagen (2018:1192) och djurskyddsförordningen (2019:66)

Alla som bedriver eller har bedrivit en miljöfarlig verksamhet ansvarar för efterbehandling av mark- och vattenområden samt byggnader och anläggningar som är förorenade. Den som äger eller brukar en fastighet ska genast underrätta tillsynsmyndigheten om det upptäcks en förorening som kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön (se 2 kap. 8 § och 10 kap. miljöbalken).

Detta beslut har fattats av Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Västra Götalands län. I beslutet har Anders Hjalmarsson, ordförande, och Birgitta Alexandersson, miljöskunnig, deltagit. Ärendet har beretts av Robert Ernstsson, miljöhandläggare.

Anders Hjalmarsson

Birgitta Alexandersson

Detta beslut har godkänts digitalt. Det saknar därför namnunderskrifter.

Så här överklagar du Miljöprövningsdelegationens beslut

Miljöprövningsdelegationens beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätt. **Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Länsstyrelsen.** Länsstyrelsens e-postadress är vastragotaland@lansstyrelsen.se. Skickar du med vanlig post är adressen Länsstyrelsen i Västra Götalands län, 403 40 Göteborg.

Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar Länsstyrelsen överklagandet och handlingarna till mark- och miljödomstolen.

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen **senast den 25 mars 2020**.

Om den som överklagar är en part som företräder det allmänna (t.ex. Naturvårdsverket, Länsstyrelsen eller kommunens miljönämnd), ska överklagandet dock ha kommit in till Länsstyrelsen **senast den 11 mars 2020**.

Överklagandet ska vara skriftligt. I skrivelsen ska du ange

- ditt namn, adress, telefonnummer och eventuell e-postadress,
- vilket beslut du överklagar, t.ex. genom att ange beslutsdatum och ärendets diarienummer, samt
- hur du anser att Miljöprövningsdelegationens beslut ska ändras och varför det ska ändras.

Bilaga

Karta över gårdscentrum

Sändlista

Externt

- Anna Johansson, anna.johansson1@lrfkonsult.se
- Naturvårdsverket, registrator@naturvardsverket.se
- Havs- och vattenmyndigheten, havochvatten@havochvatten.se
- Jordbruksverket, jordbruksverket@jordbruksverket.se
- Länsstyrelsen/Enheten för miljötillsyn, miljoskydd.vastragotaland@lansstyrelsen.se
- Miljönämnden östra Skaraborg, info@miljoskaraborg.se

- Aktförvararen i Skövde kommun

Internt

- Anders Hjalmarsson
- Birgitta Alexandersson
- Robert Ernstsson
- Monica Lind
- Katja Almqvist
- Elisabeth Lindqvist Tärneld

Karta över gårdcentrum

